

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/5/2019
Identifikačné číslo spisu: 8018200168
Dátum vydania rozhodnutia: 29.01.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8018200168.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Aleny Adamcovej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD. v právnej veci žalobcu: SCIORONTO, a.s., so sídlom Tatranská Javorina 27, 059 56 Tatranská Javorina, IČO: 46 446 672, právne zastúpeného Tomášom Kohútom, advokátskou kanceláriou, s.r.o., so sídlom Námestie SNP 74/28, 960 01 Zvolen, IČO: 47 235 888, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 - 10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovanej zo dňa 18.01.2018 číslo 0307773002017, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 8Sa/20/2018-128 z 27. septembra 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 8Sa/20/2018-128 zo dňa 27. septembra 2018 z a m i e t a.

Účastníkom konania nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred krajským súdom

1. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd alebo správny súd“) napadnutým rozsudkom č. k. 8Sa/20/2018-128 z 27. septembra 2018 podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej zo dňa 18.01.2018 číslo 0307773002017, ktorým žalovaná podľa § 218 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z. alebo zákon o sociálnom poistení“) zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila napadnuté rozhodnutie, ktorým bol žalobca v zmysle § 178 ods. 1 písm. a) bod 20 a § 225j ods. 7 zákona o sociálnom poistení upovedomený o začatí vymáhania pohľadávky vo výške 40 554,09 EUR na podklade rozhodnutia č. 700-3011000416-GC04/16 (3011000416) zo dňa 02.06.2016 vo výške 38 855,99 EUR, rozhodnutia č. 700-30110003116-GC04/16 (3011000316) zo dňa 02.06.2016 vo výške 154,48 EUR a rozhodnutia č.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách zákona o sociálnom poistení citujúc právnu úpravu ustanovenú v § 240 ods. 1 v spojení s právnou úpravou ustanovenou v zákone č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 7/2005 Z. z.), postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v tretej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku, upravujúcej správnu žalobu v sociálnych veciach, za primeraného použitia ustanovení o všeobecnej správnej žalobe podľa prvej hlavy tretej časti SSP a dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby.

3. Krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia, ako aj priebehu administratívneho konania dospel k záveru, že správna žaloba nie je dôvodná, nakoľko nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od právnych záverov obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Napadnuté rozhodnutie považoval za vecne správne, nakoľko vychádzalo z dostatočne zisteného skutkového stavu, ktorý má oporu v administratívnom spise, vychádza zo správneho právneho posúdenia veci a žalovaná sa jasne a zrozumiteľne vysporiadala s jednotlivými odvolacími dôvodmi. Poznamenal, že v zmysle ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR a z rozhodovacej činnosti Ústavného súdu SR sa za základne právo na spravodlivý proces považuje aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré dáva jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Zdôraznil, že v zmysle § 240 ods. 1 zákona o sociálnom poistení vyplýva povinnosť, nie možnosť predpísať penále každému platiteľovi poistného na sociálne poistenie, ktorý porušuje svoje zákonné odvodové povinnosti. Penále je základným, zákonom ustanoveným právnym následkom nesplnenia zákonnej odvodovej povinnosti, t. j. jej nesplnenia včas, nesplnenia v správnej výške alebo nesplnenia vôbec. Právo Sociálnej poisťovne vymáhať predpísané penále vzniká na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia. Pred predpísaním penále neexistuje žiadna povinnosť, ktorú by mohol účastník konania plniť a Sociálna poisťovňa nemá žiadnu pohľadávku, ktorú by si mohla voči účastníkovi konania uplatňovať. Správny súd sa stotožnil s argumentáciou žalovanej, že penále upravené zákonom o sociálnom poistení sa nepovažuje za príslušenstvo istiny, ale vzniká samostatne a stáva sa pohľadávkou až jeho predpísaním, ktorú je možné vymáhať na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia. Vzhľadom na uvedené, považoval za nedôvodnú námietku žalobcu týkajúcu sa zániku vymáhateľnosti pohľadávok, pretože po vydaní exekučných titulov bol potvrdený reštrukturalizačný plán dňa 6. 3. 2017, v dôsledku čoho, podľa žalobcu, zanikla vymáhateľnosť pohľadávok, pretože neboli riadne a včas prihlásené do reštrukturalizácie a súčasne zaniklo príslušenstvo pohľadávok, na ktoré vznikol veriteľom nárok po začatí reštrukturalizačného konania. V danej súvislosti poukázal na § 121 ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (OZ), podľa ktorého sa za príslušenstvo pohľadávky považujú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením. Správny súd konštatoval, že v súlade s vyššie uvedenou zákonnou dikciou sa penále nepovažuje za príslušenstvo pohľadávky, ani za sankciu za nesplnenie povinnosti, ale za pohľadávku, ktorá predstavuje nesplnenie zákonnej povinnosti. Z uvedených dôvodov správny súd považoval uvedenú námietku za nedôvodnú.

4. V súvislosti so žalobcom namietaným rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1Sžf/2/2016 správny súd uviedol, že uvedené rozhodnutie sa vzťahuje výlučne na úrok z omeškania, vo veci preskúmania zákonnosti rozhodnutia Daňového úradu Žilina, ktorý bol podľa § 156 ods. 1 Daňového poriadku vyrubený za neodvedenie vybraných preddavkov na daň z príjmov zo závislej činnosti v stanovenej lehote splatnosti a nemožno ho použiť na predpisovanie penále podľa § 240 zákona o sociálnom poistení a jeho vymáhanie podľa Štvrtej časti zákona o sociálnom poistení. Ďalej poukázal na skoršie rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 7 Sžso/36/2012 zo dňa 25. 9. 2012, ktorý konštatoval, že penále vyúčtované podľa zákona o sociálnom poistení nie je možné považovať za príslušenstvo pohľadávky ako zákonom stanovený úrok z omeškania a nie je ani záväzkom akcesorickým. Nárok na penále nevzniká priamo zo zákona, ale porušením stanovených povinností vzniká Sociálnej poisťovni povinnosť predpísať penále. Až predpísaním penále vzniká Sociálnej poisťovni pohľadávka, ktorú je možné vymáhať na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia. Záverom poukázal na právny názor Ústavného súdu Slovenskej republiky vyjadrený v uznesení zo dňa 18.08.2015

č. k. III. ÚS 393/2015-22, ktorý vo veci namietaného porušenia základného práva sťažovateľa zaručeného Ústavou Slovenskej republiky v rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 9 Sžo/36/2012 zo dňa 18. 12. 2013 považoval za celkom nedôvodnú, nemajúcu nijaký relevantný podklad. Predmetné porušenie, práva podľa sťažovateľa, súviselo s predpísaním penále z dlžnej sumy poistného podľa zákona o sociálnom poistení a reštrukturalizáciou, keď najvyšší súd pri rozhodovaní uprednostnil predpisy verejného práva pred inými zákonmi, čím došlo k porušeniu zásady rovnosti účastníkov konania pred súdmi. Ústavný súd Slovenskej republiky v uvedenej veci nezistil žiadnu možnosť porušenia základného práva alebo slobody a sťažnosť vyhodnotil ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju odmietol. Vzhľadom na vyššie uvedené, krajský súd žalobu ako nedôvodnú podľa § 190 SSP zamietol.

5. O trovách konania rozhodol podľa § 167 ods. 1 a § 168 SSP tak, že účastníkom právo na náhradu trov konania nepriznal, keďže žalobca nebol v konaní úspešný a v prípade žalovanej nevzhladol dôvod na to, že ich možno spravodlivo požadovať a z obsahu súdneho spisu mal za preukázané, že žalovanej trovy konania nevznikli.

II.

Kasačná sťažnosť žalobcu proti rozsudku krajského súdu

6. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

7. V dôvodoch kasačnej sťažnosti namietal, že krajský súd v konaní a pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

8. Žalobca dôvodil, že krajský súd nevzal do úvahy ním uvádzané relevantné zákonné ustanovenia a to napriek skutočnosti, že na ne poukazoval. Vzhľadom na uvedené, krajský súd pri rozhodovaní neaplikoval správne zákonné ustanovenia, z čoho vyplynula nezákonnosť rozhodnutia. Opätovne poukázal na argumentáciu v konaní pred krajským súdom. Namietal, že správny súd sa nevysporiadal ani s jeho argumentáciou týkajúcou sa celkového účelu reštrukturalizácie, ktorým je ozdravenie podnikateľskej činnosti dlžníka. Výslovil názor, že účelom reštrukturalizácie je reštrukturalizovať všetky a akékoľvek záväzky dlžníka, ktoré vznikli pred začatím reštrukturalizačného konania, alebo majú priamy súvis s podnikateľskou činnosťou dlžníka vykonávanou pred začatím reštrukturalizačného konania. Podľa názoru žalobcu je penále z hľadiska povahy sankčnou pohľadávkou, ktorá v tomto prípade vznikla v dôsledku omeškania dlžníka s plnením starého dlhu. Uviedol, že je zrejmé, že ide o pohľadávku, ktorá svoju existenciu priamo odvodzuje z podnikania dlžníka pred začatím reštrukturalizačného konania. Z uvedeného dôvodu mala byť uvedená pohľadávka vysporiadaná v rámci reštrukturalizácie. Ďalej tvrdil, že z uvedeného titulu si ju mala žalovaná prihlásiť do konania. Ak takáto pohľadávka v lehote na podávanie prihlášok neexistovala, mal veriteľ penále prihlásiť ako podmienenú pohľadávku, kde podmienkou vzniku pohľadávky by bolo predpísanie pohľadávky žalovanou v neskoršom období. Ďalej sa domnieval, že dlžník, ktorý úspešne pod drobnohľadom správcu a súdu zreštrukturalizoval svoje podnikanie, nemá byť po skončení reštrukturalizácie obmedzovaný starými dlhmi inak, ako ich plnením podľa reštrukturalizačného plánu. Iný zásah starých dlhov do podnikania dlžníka po vykonanej reštrukturalizácii je vylúčený, majúť za to, že v opačnom prípade by reštrukturalizácia stratila svoje opodstatnenie.

9. Ďalej žalobca trval na tom, že predpísané penále za roky 2013 až 2015 je starým dlhom, ktorý sa týka obdobia pred reštrukturalizáciou žalobcu. Výslovil presvedčenie, že žalovaná mala možnosť predpísať penále v čase začatia reštrukturalizácie žalobcu, nakoľko disponovala všetkými potrebnými údajmi nevyhnutnými pre vyčíslenie penále ku dňu začatia konania. Skutočnosť, že tak neurobila podľa názoru žalobcu svedčí o tom, že sa pravdepodobne chcela vyhnúť účinkom podľa § 155 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov. Konanie žalovanej žalobca považoval za konanie v rozpore s jeho legitímnymi očakávaniami, ako aj v rozpore s účelom reštrukturalizačného konania. V danej súvislosti žalobca poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 13.03.2017 sp. zn. 7S/20/2016 a rozhodnutie zo dňa 18.11.2016 sp. zn. 6S/152/2015, na základe ktorých konštatoval, že žalovaná bola povinná uplatniť predpísané penále v reštrukturalizácii,

kedy v dôsledku opomenutia tejto povinnosti zanikla vymáhateľnosť týchto pohľadávok.

10. Záverom žalobca zdôraznil, že vymáhanie predpísaného penále týkajúceho sa starých záväzkov úspešnej reštrukturalizácii je v priamom rozpore s účelom reštrukturalizácie a pre dlžníka likvidačné. Po vzniku exekučných titulov nastala skutočnosť, ktorá má za následok zánik vymáhateľnosti pohľadávok žalovanej.

11. Žalobca navrhoval, aby najvyšší súd rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 2 SSP zmenil tak, že rozhodnutie žalovanej zruší a vec jej vráti na ďalšie konanie, alternatívne, aby napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

Vyjadrenie žalovanej ku kasačnej sťažnosti žalobcu

12. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu vyjadrila podaním z 07. januára 2019.

13. V dôvodoch vyjadrenia uviedla, že sa v celom rozsahu pridržiava vyjadrenia k správnej žalobe o preskúmanie zákonnosti postupu č. 45765-2/2018-BA zo dňa 24.04.2018 a vyjadrenia k vyjadreniu žalobcu č. 45765/4/2018-BA zo dňa 15.01.2018 a trvá na správnosti rozhodnutia č. 0307773002017 zo dňa 18.01.2018 a postupu pri rozhodovaní v predmetnej veci. Podľa názoru žalovanej, žalobca v kasačnej sťažnosti neuviedol žiadne nové skutočnosti, ku ktorým by sa v priebehu konania nevyjadrila, resp. ktoré krajský súd nezohľadnil v napadnutom rozhodnutí. Mala jednoznačne a preukázateľne za to, že postup pri vymáhaní predmetnej pohľadávky je zákonný a správny a dôvody na zmenu napadnutého rozhodnutia v celom rozsahu neuznáva.

14. Na základe uvedeného žalovaná navrhovala, aby najvyšší súd kasačnú sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

15. Vyjadrenie žalovaného ku kasačnej sťažnosti bolo žalobcovi doručené dňa 10. januára 2019 na vedomie.

IV.

Konanie pred kasačným súdom

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. g) v spojení s § 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 453 ods. 2 SSP), v rozsahu námietok žalobcu uvedených v kasačnej sťažnosti, kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 452 ods. 1 v spojení s ust. § 137 ods. 4 SSP) a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu nie je dôvodná.

17. Predmetom prieskumného konania na kasačnom súde bol rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 8Sa/20/2018-128 z 27. septembra 2018, ktorým krajský súd podľa § 190 SSP zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej zo dňa 18.01.2018, číslo 0307773002017, žiadajúc jeho zrušenie a vrátenie veci na ďalšie konanie.

18. V procese posudzovania zákonnosti napadnutého rozsudku správneho súdu kasačný súd vychádzal zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisového materiálu krajského súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis žalovaného správneho orgánu, na ktoré poukázal už krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku, z ktorých dôvodov ich najvyšší súd neopakuje a súčasne na ne poukazuje.

19. Predmetom preskúmacieho súdneho konania v danej veci bolo rozhodnutie žalovanej zo dňa 18.01.2018 číslo 0307773002017, ktorým postupom podľa § 218 ods. 2 zákona o sociálnom poistení

zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila prvostupňové rozhodnutie z 5.12.2017, ktorým Sociálna poisťovňa pobočka Poprad v zmysle § 178 ods. 1 písm. a) bod 20 a § 225j ods. 7 zákona o sociálnom poistení upovedomila žalobcu o začatí vymáhania pohľadávky vo výške 40 554,09 EUR na podklade rozhodnutia č. 700-3011000416-GC04/16 (3011000416) zo dňa 02.06.2016 vo výške 38 855,99 EUR, rozhodnutia č. 700-30110003116-GC04/16 (3011000316) zo dňa 02.06.2016 vo výške 154,48 EUR a rozhodnutia č. 700-3011324316-GC04/16 (3011324316) zo dňa 05.08.2016 v zostatkovej výške 1543,62 EUR.

20. Kasačný súd predovšetkým upriamuje pozornosť na to, že správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Je založené jednak na kontrole verejnej správy, či táto (ne)prekračuje jej zverenú právomoc a jednak poskytuje ochranu subjektívnym právam osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva je teda ochrana subjektívnych práv a jeho cieľom ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom následne aj ochrana zákonnosti. Správne súdnictvo je neoddeliteľným atribútom právneho štátu zaručujúcim každej osobe či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu ochranu práv pred činnosťou orgánov verejnej správy. Dodržiavanie zákonnosti v oblasti výkonnej moci a dôsledná ochrana jednotlivca je jednou z najdôležitejších črt právneho štátu, ktorého koncepcia práva stojí aj na dodržiavaní práva štátnymi orgánmi. Správny súd v správnom súdnictve poskytuje ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom (§ 2 ods. 1 SSP). Konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania (§ 5 ods. 2 SSP). Na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy (§ 135 ods. 1 SSP). Správnou žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy (§ 177 ods. 1 SSP).

21. Kasačný súd dáva tiež do pozornosti, že správny súd nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa tretej hlavy tretej časti Správneho súdneho poriadku (§§ 199 a nasl. SSP) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj s procesnoprávnymi predpismi. V súdnom prieskume zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu aj v sociálnych veciach správny súd je viazaný rozsahom dôvodov uvedených v žalobe, ak žalobca nie je fyzickou osobou, ktorou namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. Správny súd v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy teda preskúmava, či orgán štátnej správy konal a rozhodol v súlade so zákonom, či v správnom konaní postupoval v súčinnosti s účastníkom konania, či sa vysporiadal s jeho námietkami a či na základe skutkových zistení na základe logického a rozumného uváženia ustálil správne svoj právny záver.

22. Kasačný súd zistil, že krajský súd v danej veci v procese súdneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu náležite postupoval v súlade s procesnými pravidlami zákonodarcom nastolenými v prvej a tretej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku, keď súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, napadnutého žalobou, vykonal náležite v zmysle platnej právnej úpravy zákona č. 461/2003 Z. z. v platnom znení, v spojení s právnou úpravou zákona č. 7/2005 Z. z. v súlade s právnou úpravou ustanovenou v Ústave Slovenskej republiky postupom podľa Správneho súdneho poriadku a svoju právnu úvahu, na základe ktorej ustálil svoj právny záver náležite odôvodnil.

23. Najvyšší súd po vykonaní súdneho prieskumu napadnutých rozhodnutí žalovanej v oboch stupňoch a konaní im predchádzajúcich pri aplikácii zákonnej úpravy uvedených právnych predpisov postupom podľa Správneho súdneho poriadku dospel k zhodnému záveru ako krajský súd o nedôvodnosti žaloby. Kasačný súd vyhodnotil rozsah a dôvody kasačnej sťažnosti žalobcu vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu po tom, ako sa oboznámil s obsahom administratívneho a súdneho spisu, s námietkami žalobcu uvedenými v kasačnej sťažnosti a s prihliadnutím na § 461 SSP dospel k záveru, že v zásade nezistil dôvod na to, aby sa odchytil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnu citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v dôvodoch napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku rozsudku. Kasačný súd na zdôraznenie správnosti a zákonnosti rozsudku správneho súdu uvádza nasledovné.

VI.

Právne posúdenie kasačným súdom

24. Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

25. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

26. Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

27. Základom interpretácie a aplikácie čl. 1 ods. 1 ústavy je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu. Základnou premisou materiálneho právneho štátu sa prezentuje všeobecná záväznosť práva pre všetkých. To znamená, že štátne orgány, orgány územnej samosprávy, právnické osoby s právomocou rozhodovania o právach a povinnostiach, ako aj každý jednotlivec musí konať tak, ako určuje právny poriadok. Z citovanej právnej úpravy ústavy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Pozitivistický právny prístup k aplikácii zákonov je preto v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý v závislosti od ústavou chránených hodnôt pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikciu zákonných pojmov. Obsah zákonnej právnej normy nemôže byť interpretovaný izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je podmienkou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Mocenské orgány štátu realizujú svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl. 7 Ústavy SR) a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právnymi záväznými predpismi Európskeho spoločenstva, Európskej únie.

28. V danej súvislosti kasačný súd dáva tiež do pozornosti rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 341/07, v ktorom ústavný súd uvádza: „Ústavný súd SR už v rámci svojej rozhodovacej činnosti konštatoval, že nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov zahŕňajúcej aplikáciu abstraktných právnych noriem na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu. Ide vždy o metodologický postup, v rámci ktorého nemá žiadna z výkladových metód absolútnu prednosť, pričom jednotlivé uplatnené metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a racionálne zdôvodnenému vysvetleniu textu právneho predpisu. Pri výklade a aplikácii ustanovení právnych predpisov je nepochybne treba vychádzať najprv z ich doslovného znenia. Súd však nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútno. Môže, ba dokonca sa musí od neho (od doslovného znenia právneho textu) odchyliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona,

systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy). Samozrejme, že sa v takýchto prípadoch musí zároveň vyvarovať svojvôle (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii. V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu (umožňujúceho napr. viac verzií interpretácie) alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad e ratione legis pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom. Viazanosť štátnych orgánov zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona“.

29. Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd v kasačnom konaní pri prieskume zákonnosti napadnutého rozsudku správneho súdu zameral svoju pozornosť zásadnej námietke sťažovateľa - žalobcu, ktorou namietal, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP, keď správny súd dospel k záveru o zákonnosti rozhodnutia žalovanej, ktorým bolo potvrdené prvostupňové správne rozhodnutie, v rozpore s cieľom a účelom zákona č. 7/2005 Z. z.

30. Podľa ust. § 141 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení fyzická osoba a právnická osoba, ktoré sú povinné platiť poistné, sú povinné poistné odvádzať, ak tento zákon neustanovuje inak.

31. Podľa ust. § 142 ods. 1 veta prvá citovaného zákona poistné sa platí na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici za kalendárny mesiac pozadu, ak tento zákon neustanovuje inak.

32. Podľa ust. § 143 ods. 2 citovaného zákona poistné, ktoré platí a odvádza zamestnávateľ, je splatné v deň určený na výplatu príjmov, ktoré sú vymeriavacím základom zamestnanca. Ak je výplata týchto príjmov pre jednotlivé organizačné útvary zamestnávateľa rozložená na rôzne dni, poistné je splatné v deň poslednej výplaty príjmov zúčtovaných za príslušný kalendárny mesiac. Ak nie je taký deň určený, poistné je splatné v posledný deň kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, za ktorý sa platí poistné. Ak deň splatnosti poistného pripadne na sobotu a na deň pracovného pokoja, poistné je splatné v najbližší nasledujúci pracovný deň.

33. Podľa ust. § 178 ods. 1 písm. a/ bod 9 citovaného zákon, do pôsobnosti pobočky patrí rozhodovať v prvom stupni o uložení pokuty a penále,

34. Podľa ust. § 179 ods. 1 písm. b/ citovaného zákona do pôsobnosti ústredia patrí rozhodovať v druhom stupni vo veciach, o ktorých rozhodovať v prvom stupni patrí do pôsobnosti pobočky,

35. Podľa ust. § 240 ods. 1 citovaného zákona fyzickým osobám a právnickým osobám povinným odvádzať poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, 1) ktoré neodviedli poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie 1) za príslušný kalendárny mesiac včas alebo ich odviedli v nižšej sume, Sociálna poisťovňa predpíše penále vo výške 0,05% z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie 1) do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti alebo do dňa začatia kontroly, ak tento zákon neustanovuje inak.

36. Podľa ust. § 120 ods. 2 prvá a druhá veta zákona č. 7/2005 o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZKR“) pohľadávky, ktoré vznikli voči dlžníkovi počas reštrukturalizačného konania, pracovnoprávne nároky, na ktoré nárok vznikol za obdobie kalendárneho mesiaca, v ktorom došlo k začatiu reštrukturalizačného konania, odmena správcu a nepeňažné pohľadávky sa v reštrukturalizácii neuplatňujú prihláškou (ďalej len „prednostné pohľadávky“). Na prednostné pohľadávky nepôsobia účinky začatia reštrukturalizačného konania ani sa nezahŕňajú do reštrukturalizačného plánu, ibaže s tým ich veritelia súhlasia.

37. Kasačný súd vychádzajúc zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisového materiálu krajského

súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis mal preukázané, že v dôsledku omeškania s úhradami poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, poistného na invalidné poistenie, poistného na úrazové poistenie, poistného na garančné poistenie, poistného na poistenie v nezamestnanosti, poistného do rezervného fondu solidarity bolo žalobcovi predpísané penále rozhodnutím zo dňa 02.06.2016 č. 700-3011000316-GC04/16 vo výške 154,48 EUR a rozhodnutím zo dňa 02.06.2016 č. 700/3011000416-GC04/16 vo výške 38 855,99 EUR a rozhodnutím zo dňa 05.08.2016 č. 700-3011324316-GC04/16 bolo žalobcovi predpísané poistné na nemocenské poistenie, starobné poistenie a povinné príspevky na starobné dôchodkové sporenie, poistného na invalidné poistenie, poistného na úrazové poistenie, poistného na garančné poistenie, poistného na poistenie v nezamestnanosti, poistného do rezervného fondu solidarity vo výške 4630,86 EUR (zostatková suma 1543,62 EUR). Vzhľadom k tomu, že žalobca nesplnil povinnosť uloženú mu uvedenými rozhodnutiami, žalovaná začala konanie vo veci vymáhania pohľadávky a rozhodnutím zo dňa 05.12.2017 č. 0307773002017 upovedomila žalobcu o začatí vymáhania pohľadávky prikázaním pohľadávky z účtu. Ďalej zo spisu bolo zrejmé, že Okresný súd Banská Bystrica uznesením č. k. 2R/2/2016-113 zo dňa 18. apríla 2016 zverejneným v Obchodnom vestníku č. 86/2016 dňa 05. mája 2016 začal reštrukturalizačné konanie voči dlžníkovi SCIORONTO, a.s., so sídlom so sídlom 960 01 Zvolen, Bela IV. 915/9, 960 01 Zvolen, IČO: 46 446 672. Uznesením zo dňa 09.03.2011 č. k. 2R/2/2016-723 Okresný súd Banská Bystrica potvrdil reštrukturalizačný plán účastníka konania, čím bola reštrukturalizácia žalobcu ukončená.

38. Skutkový stav v danej veci nebol medzi účastníkmi konania sporný. Spornou sa v konaní javí otázka, či žalovaná mohla žalobcovi po začatí reštrukturalizačného konania predpísať penále za omeškanie s platením poistného a príspevkov alebo ide o pohľadávku, ktorú bola povinná prihlásiť do reštrukturalizačného konania. Krajský súd mal za to, že právo žalovanej vymáhať predpísané penále vzniká na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia. Pred predpísaním penále neexistuje žiadna povinnosť, ktorú by mohol účastník konania plniť a žalovaná nemá žiadnu pohľadávku, ktorú by si mohla voči účastníkovi konania uplatňovať. Z uvedeného dôvodu považoval námietku žalobcu za nedôvodnú. Kasačný súd sa s názorom správneho súdu stotožňuje a v ďalšom odkazuje na argumentáciu vyslovenú krajským súdom v odôvodnení napadnutého rozsudku (str. 14 a nasl. body 53 a nasl.).

39. V danej súvislosti kasačný súd upriamuje pozornosť na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, napr. rozsudok sp. zn. 9Sžso/10/2013 zo dňa 28.04.2014 (prijatý správnym kolégiom najvyššieho súdu ako judikát pod č. R 63/2015), v ktorom je vyslovený právny názor, že „...pohľadávka na penále nevzniká v dôsledku samotného nesplnenia si povinnosti riadne a včas odvieť poistné a príspevky; vzniká až právoplatnosťou rozhodnutia o predpísaní penále. ...Kým penále nie je predpísané právoplatným rozhodnutím, Sociálna poisťovňa ho nemôže uplatňovať ako existujúcu pohľadávku v reštrukturalizačnom konaní. Žalovaná preto uvedenú pohľadávku vzhľadom na jej neexistenciu nemohla prihlásiť do reštrukturalizačného konania a z toho dôvodu nemohlo dôjsť ani k zániku tejto pohľadávky podľa ustanovenia § 155 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z.“ Rovnako v rozsudku sp. zn. 7Sžso/36/2012 zo dňa 25.09.2013 najvyšší súd konštatoval, že penále podľa § 240 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. nie je príslušenstvom pohľadávky, ani nie je akcesorickým záväzkom a nárok na penále nevzniká priamo zo zákona, ale porušením povinnosti zaplatiť poistné včas a v správnej výške vzniká Sociálnej poisťovni právo a povinnosť predpísať penále a až okamihom ich predpísania dochádza ku vzniku pohľadávky.

40. Vzhľadom k uvedenému kasačný súd konštatuje, že pohľadávky žalovanej z titulu omeškania platenia poistného za január 2016 až marec 2016 a za obdobie február 2013 až december 2015 vznikli až ich predpísaním, rozhodnutiami Sociálnej poisťovni zo dňa 02. júna 2016, teda po začatí reštrukturalizačného konania. Vychádzajúc zo skutkových zistení daného prípadu v súlade s § 120 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. sa pohľadávky žalovanej voči žalobcovi neuplatňujú v reštrukturalizačnom konaní prihláškou a nepôsobia na nich účinky začatia reštrukturalizačného konania ani sa nezahŕňajú do reštrukturalizačného plánu, ibaže by s tým žalovaná súhlasila. Najvyšší súd sa z uvedeného dôvodu stotožnil s právnymi závermi krajského súdu o nedôvodnosti námietky žalobcu týkajúcej sa zániku vymáhateľnosti pohľadávok z dôvodov, že neboli riadne a včas prihlásené do reštrukturalizácie.

41. Taktiež sa kasačný súd nestotožnil s tvrdením žalobcu, že zverejnením uznesenia o potvrdení reštrukturalizačného plánu v Obchodnom vestníku právo žalovanej na vymáhanie pohľadávky zaniklo a stala sa z nej len naturálna obligácia, ktorú nie je možné vymáhať. Z ustanovení zákona o sociálnom poistení nevyplýva povinnosť žalovanej v prípade začatia reštrukturalizačného konania prepísať penále. Právo prepísať penále sa s poukazom na § 241 ods. 1 v spojení s § 147 ods. 1 zákona o sociálnom poistení premlčí za desať rokov odo dňa jeho splatnosti.

42. Pokiaľ žalobca poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 13.03.2017 sp. zn. 7S/20/2016, kasačný súd konštatuje, že uvedené rozhodnutie krajského súdu bolo zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie rozhodnutím najvyššieho súdu z 25.09.2019 sp. zn. 9Sžsk/56/2017. Najvyšší súd v zrušujúcom rozhodnutí konštatoval, že krajský súd pri rozhodovaní porušil zákon tým, že vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci a nerešpektoval ustálenú judikatúru najvyššieho súdu najmä v otázke vzniku pohľadávky v dôsledku porušenia povinnosti odvieť poisťné včas a v správnej výške. Záverom poukázal na rozsudky najvyššieho súdu sp. zn. 10Sžsk/41/2017 zo dňa 18.07.2018 a sp. zn. 7Sžsk/30/2017 zo dňa 27.11.2018, v ktorých najvyšší súd zaujal v skutkovo a právne obdobnej veci týkajúcej sa žalobcu rovnaký právny názor, ako je vyslovený v danom rozsudku. Totožne rozhodol najvyšší súd vo veci vedenej pod sp. zn. 7Sžsk/30/2017 rozhodnutím zo dňa 27.11.2017, ktorým zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6S/152/2015 zo dňa 18. novembra 2016 a vrátil mu vec na ďalšie konanie z dôvodov, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a nerešpektoval ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, najmä však v otázke vzniku pohľadávky v dôsledku porušenia povinnosti odvieť poisťné včas a v správnej sume.

43. Z dôvodov uvedených vyššie kasačný súd vyhodnotil námietky sťažovateľa - žalobcu, ktorými namietal nezákonnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu za nedôvodné. Najvyšší súd sa v zásade stotožňuje s konštatáciou správneho súdu, že správne orgány v oboch stupňoch rozhodli vo veci na základe skutkového stavu, postačujúceho na vydanie ich rozhodnutia, z takto zisteného skutkového stavu vyvodili správne skutkové a právne závery, ako aj, že svoju právnu úvahu, na základe ktorej ustálili svoj právny záver, v dostatočnom rozsahu odôvodnili v odôvodneniach rozhodnutí, napadnutých žalobou. Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd vyhodnotil námietky sťažovateľa - žalobcu, ktorými namietal nezákonnosť napadnutého rozsudku krajského súdu z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP za nedôvodné, keď tieto neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu, z ktorých dôvodov najvyšší súd kasačnú sťažnosť žalobcu podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

44. O náhrade trov kasačného konania rozhodol najvyšší súd tak, že účastníkom konania nárok na náhradu trov kasačného konania nepriznal. Žalobcovi z dôvodu, že v tomto konaní nemal úspech (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP) a žalovanému ich nepriznal, keďže nebola splnená podmienka výnimočnosti (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 veta druhá SSP).

45. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.